

וְדָרוֹר, דָּא הִיא נְשִׁמְתָא קַדִּישָׁא, דְּסַלְקָא
לְעֵילָא וְהִיא בַת חוֹרִין.

דְּבַר אַחַר, (שם פד) וְדָרוֹר קֵן לָהּ -
זֶה הַיּוֹבֵל, שְׁכָתוֹב וְקָרְאֵתֶם דְּרוֹר.
קֵן לָהּ - בְּחֻמְכָּהּ הַעֲלִינָהּ. צְפוֹר
וְדָרוֹר, זֶה לְמַעְלָה וְזֶה לְמַטָּה.
אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרוּחֶיהָ, מֵאֵן? הַדְּרוֹר
הַזֶּה שָׁתָה הַחֲמִשִּׁים, שְׁמוֹצִיאָהּ
מִמְנָה שֶׁשָּׂה אֶפְרוּחִים וְהַצְפוֹר
הַזֶּה.

אוֹתָם הָאֶפְרוּחִים, תְּשׁוּקָתָם
לְתוֹךְ שְׁנֵי הַמְזֻבָּחֹת, הַמְזֻבָּח
הַפְּנִימִי וְהַמְזֻבָּח הַחִיצוֹן. נָטְלוּ
מִן הַמְזֻבָּח הַפְּנִימִי וְנָתְנוּ לְמְזֻבָּח
הַחִיצוֹן. מִלְכִּי וְאַלְהִי, מִלְכִּי - זֶה
הַמְזֻבָּח הַחִיצוֹן, וְאַלְהִי - זֶה
הַמְזֻבָּח הַפְּנִימִי.

הַמְזֻבָּח הַחִיצוֹן תְּמִיד תְּשׁוּקָתוֹ
לְמְזֻבָּח הַפְּנִימִי, וְלַעוֹלָם אֵינוֹ
שׁוֹכֵךְ מִלְּזַמֵּר בְּשִׁירוֹת וּתְשׁוּבָחוֹת.
זֶהוּ שְׁכָתוֹב שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר
לְשִׁלְמָה.

כִּי זְמַן שֶׁהֵנָּה דוֹלֶקַע עַל הַפְּתִילָה,
וְהַפְּתִילָה כְּתוּקוֹנָה, הָאוֹר מְאִיר
וְצַח, וְהַכֹּל נִהְיֶים מְמֻנָּה. וְכֹל זְמַן
שֶׁהַפְּתִילָה נִעְדְּרָתָה וְהַשְּׁמֶן חָסַר מִן
הַפְּתִילָה, הָאוֹר נִסְתַּלַּק, וְאֵין מִי
שִׁידוּעַ בְּאוֹתוֹ הָאוֹר כְּלוּם.

כִּי, כֹּל זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל הָיוּ מְתוּקָנִים
וּמְסוּרְגָלִים כְּפִתִּילָה זֹה, אוֹר שֶׁל
מַעְלָה הִיָּתָה דוֹלֶקַת עֲלֵיהֶם,
וְאוֹמְרָת שִׁירָה, וְאֵינוֹ מְשַׁתְּכֵךְ
לְעוֹלָם, כְּדָגְמַת הָאוֹר עַל
הַפְּתִילָה שֶׁאֵינוֹ מְשַׁתְּכֵךְ לְעוֹלָם
לְנֶגֶד מַעְלָה. וְאוֹתוֹ הַשִּׁיר הוּא
הַמַּעְלָה שְׁבַשִּׁירִים, קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים.
נִעְדַּר הַפְּתִילָה - נִעְדַּר הָאוֹר
וְנִסְתַּלַּק, וְאֵין מִי שִׁידוּעַ בוֹ.

וְשִׁלְמָה צוֹנַח וְאוֹמֵר, (קהלת יב)
וְזָכַר אֶת בּוֹרְאֵיךְ בְּיָמֶיךָ בַּחֲזוֹרְתֶיךָ.
הִיָּה מְתַפְקֵן וּמְסוּרְגָל עֲצֻמָּךְ
בְּמַצּוֹת וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, בְּיָמֶיךָ

וְדָרוֹר, דָּא הִיא נְשִׁמְתָא קַדִּישָׁא, דְּסַלְקָא
לְעֵילָא וְהִיא בַת חוֹרִין.

דְּבַר אַחַר וְדָרוֹר קֵן לָהּ, דָּא יוֹבֵלָא, דְּכְתִיב
(ויקרא כה י) וְקָרְאֵתֶם דְּרוֹר. קֵן לָהּ בְּחֻמְכָּתָא
עֵילָא. צְפוֹר וְדָרוֹר, דָּא לְעֵילָא, וְדָא לְתַתָּא.
אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרוּחֶיהָ, מֵאֵן. הִיא דְּרוֹר, שְׁנַת
הַחֲמִשִּׁים, דְּאֶפְיָקַת מִינָהּ שִׁית אֶפְרוּחִין, וְהִיא
צְפוֹר.

אֵינוֹן אֶפְרוּחִין, תִּיאוּבְתָא דִּילְהוֹן, לְגוֹ תְּרִי
מְדַבְּחֵן, מְזֻבָּח הַפְּנִימִי, וּמְזֻבָּח הַחִיצוֹן.
נָטְלוּ מִמְזֻבָּח הַפְּנִימִי, וְנִהְבּוּ לְמְזֻבָּח הַחִיצוֹן.
מִלְכִּי וְאַלְהִי, מִלְכִּי: דָּא מְזֻבָּח הַחִיצוֹן.
וְאַלְהִי: דָּא מְזֻבָּח הַפְּנִימִי.

מְזֻבָּח הַחִיצוֹן, תִּיאוּבְתִיָּה תְּדִיר לְגַבֵּי מְזֻבָּח
הַפְּנִימִי, וְלַעוֹלָם לָא שְׁכִיךְ מִלְּזַמְרָא
בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבַחִין, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, שִׁיר
הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה.

כִּי זְמַן שֶׁהֵנָּה דוֹלֶקַע עַל הַפְּתִילָה, וְהַפְּתִילָה
כְּתוּקוֹנָה, הָאוֹר מְאִיר וְצַח, וְהַכֹּל נִהְיֶים
מְמֻנָּה. וְכֹל זְמַן שֶׁהַפְּתִילָה נִעְדְּרָתָה, וְהַשְּׁמֶן חָסַר
מִן הַפְּתִילָה, הָאוֹר נִסְתַּלַּק, וְאֵין מִי שִׁידוּעַ
בְּאוֹתוֹ אוֹר כְּלוּם.

כִּי, כֹּל זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל הָיוּ מְתוּקָנִים וּמְסוּרְגָלִים
כְּפִתִּילָה זֹה, אוֹר שֶׁל מַעְלָה הִיָּתָה דוֹלֶקַת
עֲלֵיהֶם, וְאוֹמְרָת שִׁירָה, וְאֵינוֹ מְשַׁתְּכֵךְ לְעוֹלָם.
כְּדוּגְמַת הָאוֹר עַל הַפְּתִילָה, שֶׁאֵינוֹ מְשַׁתְּכֵךְ
לְעוֹלָם, לְנֶגֶד מַעְלָה. וְאוֹתוֹ הַשִּׁיר הוּא
הַמַּעְלָה שְׁבַשִּׁירִים, קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים. נִעְדַּר
הַפְּתִילָה, כְּבִיכּוֹל נִעְדַּר הָאוֹר, וְנִסְתַּלַּק, וְאֵין
מִי שִׁידוּעַ בוֹ.

וְשִׁלְמָה צוֹנַח וְאוֹמֵר, (קהלת יב א-ז) וְזָכַר אֶת בּוֹרְאֵיךְ
בְּיָמֶיךָ בַּחֲזוֹרְתֶיךָ. הִיָּה מְתַפְקֵן וּמְסוּרְגָל
עֲצֻמָּךְ בְּמַצּוֹת וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, בְּיָמֶיךָ

בְּחִוּרוֹתֶיךָ, בְּזִמְן שֶׁהַמְּאֹרֵה הַהוּא
לוֹהֵב בְּפִתְלָהּ.

דְּבַר אַחַר, עַל הָאֹרֵה הַהוּא בְּזִמְן
שֶׁהַפִּתְלָהּ מְתַקְנֶת, אָמַר לְנֶגְד
אוֹתוֹ הָאֹרֵה וַיִּזְכֹּר אֶת בּוֹרְאֵיךָ.
הַתְּעוֹרֵר לְנֶגְד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּשִׁיר וַתְּעוֹרֵר הָאֲהָבָה.

עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יְמֵי הַרְעָה (שם)
- בְּזִמְן שֶׁהַלְבָּנָה מְתַמְעֶטֶת
וַתְּשַׁלֵּט הַרְעָה, וְהַיָּמִים שְׁלָהּ הֵם
יָמִים שְׂאִין בָּהֶם חֶפְצִין. עַד אֲשֶׁר
לֹא תַחֲשַׁף הַשְּׂמֶשׁ - זֶה נִהְר
הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן, שְׁכָתוֹב (בְּרֵאשִׁית ב)
וְנִהְר יוֹצֵא מֵעֵדֶן, שְׁכָתוֹב בּוֹ (אִיּוֹב
ד) וְנִהְר יִחַרֵּב וַיִּבֶשׁ. וְהָאֹרֵה - זֶה
הָאֹרֵה שֶׁבְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וַנִּתְעַטֵּף בּוֹ, וְהוּא יְמִינוֹ. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב (אִיכָה ב) הַשִּׁיב אַחֲזֹר יְמִינוֹ.
וְהַיָּרֵחַ - הוּא הַיָּם הַמְּתַמְלָא
מֵאוֹתוֹ נִהְר. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (אִיּוֹב ד)
אֲזָלוּ מִיָּם מִנֵּי יָם וְנִהְר יִחַרֵּב
וַיִּבֶשׁ. וְהַפּוֹכְכִים - אֵלוּ שְׁנַיִם
עֲשָׂר מַזְלוֹת הַיְדוּעִים לָהּ. וְשָׁבוּ
הָעֵבִים - אֵלוּ שְׁרֵי אַמּוֹת הָעוֹלָם.
אַחַר הַגִּשְׁם - אַחַר בְּכִיִּיתָן שֶׁל
מְלֹאכֵי הַשָּׁרֵת, שְׁכָתוֹב מְלֹאכֵי
שְׁלוֹם מֵר יִבְכְּיוּן.

בַּיּוֹם שֶׁיִּזְעוּ שְׁמֵרֵי הַבַּיִת (קַהֲלַת יב)
- אֵלוּ שׁוֹמְרֵי הַחֻמּוֹת, שְׁכָתוֹב
(יְשַׁעִיָּה סב) עַל חֻמּוֹתֶיךָ יְרוּשָׁלַיִם
הַפְּקַדְתִּי שׁוֹמְרִים. וְהַתְּעוֹתוֹ אֲנִשִּׁי
הַחֵיל - אֵלוּ הֵם שְׁשִׁים גְּבוּרִים
סְבִיב לָהּ. וּבְטָלוּ הַטְּחָנוֹת - אֵלוּ
הֵם אוֹכְלֵי הַקְּרַבָּנוֹת. פִּי מֵעֵטוֹ -
פְּנֵי הַחַיּוֹת. וַחֲשָׁכוּ הָרְאוֹת
בְּאֶרְבוֹת - אֵלוּ הֵם (זַכְרִיָּה ד) עֵינַי
ה' הִמָּה מְשׁוֹטְטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ,
וְהֵם שְׁבַע עֵינַי ה'.

וּסְגְרוּ דְלִתִּים בְּשׁוּק - אֵלוּ הֵם
הַשְּׁעָרִים שְׁכָלָם נִנְעָלוּ, זוֹלַתִּי
שְׁעָרֵי דְמַעוֹת שְׁלֹא נִנְעָלוּ. בְּשִׁפְלָה
קוֹל הַטְּחָנָה - סִפְתָּ דוֹד, שְׁנִפְלָה
וּנְשִׁפְלָה לְעַפְרָה, וְקוֹלָהּ שְׁהִיתָה
מְשׁוֹרְרָה תְּמִיד בְּשִׁיר הָאֲהָבָה -

בְּחִוּרוֹתֶיךָ, בְּזִמְן שֶׁהַמְּאֹרֵה הַהוּא
לוֹהֵב בְּפִתְלָהּ.

דְּבַר אַחַר עַל הָאֹרֵה הַהוּא בְּזִמְן שֶׁהַפִּתְלָהּ
מְתַקְנֶת אָמַר לְנֶגְד אוֹתוֹ הָאֹרֵה, וַיִּזְכֹּר אֶת
בוֹרְאֵיךָ. הַתְּעוֹרֵר (דף עה ע"ב) לְנֶגְד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּשִׁיר וַתְּעוֹרֵר הָאֲהָבָה.

עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יְמֵי הַרְעָה, בְּזִמְן שֶׁהַלְבָּנָה
מְתַמְעֶטֶת, וַתְּשַׁלֵּט הַרְעָה, וְהַיָּמִים שְׁלָהּ
הֵם יָמִים שְׂאִין בָּהֶם חֶפְצִין. עַד אֲשֶׁר לֹא תַחֲשַׁף
הַשְּׂמֶשׁ, זֶה נִהְר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן, דְּכָתִיב (בְּרֵאשִׁית ב
ו) וְנִהְר יוֹצֵא מֵעֵדֶן. דְּכָתִיב בּוֹ, (אִיּוֹב יד יא) וְנִהְר
יִחַרֵּב וַיִּבֶשׁ. וְהָאֹרֵה, זֶה הָאֹרֵה שֶׁבְּרָא הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וַנִּתְעַטֵּף בּוֹ, וְהוּא יְמִינוֹ. הֲדָא הוּא
דְּכָתִיב, (אִיכָה ב ג) הַשִּׁיב אַחֲזֹר יְמִינוֹ.

וְהַיָּרֵחַ, הוּא הַיָּם הַמְּתַמְלָא מֵאוֹתוֹ נִהְר. הֲדָא
הוּא דְכָתִיב, (אִיּוֹב יד יא) אֲזָלוּ מִיָּם מִנֵּי יָם
וְנִהְר יִחַרֵּב וַיִּבֶשׁ. וְהַפּוֹכְכִים, אֵלוּ שְׁנַיִם עֲשָׂר
מַזְלוֹת הַיְדוּעִים לָהּ. וְשָׁבוּ הָעֵבִים, אֵלוּ שְׁרֵי
אוֹמּוֹת הָעוֹלָם. אַחַר הַגִּשְׁם, אַחַר בְּכִיִּיתָן שֶׁל
מְלֹאכֵי הַשָּׁרֵת. דְּכָתִיב, (יְשַׁעִיָּה לג ז) מְלֹאכֵי שְׁלוֹם
מֵר יִבְכְּיוּן.

בַּיּוֹם שֶׁיִּזְעוּ שְׁמֵרֵי הַבַּיִת, אֵלוּ שׁוֹמְרֵי הַחֻמּוֹת.
דְּכָתִיב (שם סב ו) עַל חֻמּוֹתֶיךָ יְרוּשָׁלַיִם
הַפְּקַדְתִּי שׁוֹמְרִים. וְהַתְּעוֹתוֹ אֲנִשִּׁי הַחֵיל, אֵלוּ
הֵם שְׁשִׁים גְּבוּרִים סְבִיב לָהּ. וּבְטָלוּ הַטְּחָנוֹת,
אֵלוּ הֵם אוֹכְלֵי הַקְּרַבָּנוֹת. פִּי מֵעֵטוֹ פְּנֵי
הַחַיּוֹת. וַחֲשָׁכוּ הָרְאוֹת בְּאֶרְבוֹת, אֵלוּ הֵם (זַכְרִיָּה
ד) עֵינַי ה' הִמָּה מְשׁוֹטְטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ, וְהֵם שְׁבַע
עֵינַי ה'.

וּסְגְרוּ דְלִתִּים בְּשׁוּק, אֵלוּ הֵם הַשְּׁעָרִים שְׁכָלָם
נִנְעָלוּ, זוֹלַתִּי שְׁעָרֵי דְמַעוֹת שְׁלֹא נִנְעָלוּ.
בְּשִׁפְלָה קוֹל הַטְּחָנָה, סִפְתָּ דוֹד, שְׁנִפְלָה
וּנְשִׁפְלָה לְעַפְרָה, וְקוֹלָהּ שְׁהִיתָה מְשׁוֹרְרָה תְּמִיד

שפּל. וישחוו כּל בנות השיר - הם
המלאכים הנחלקים במשמרותם
על השיר. מהם משוררים ביום,
ומהם משמרות משוררים
בלילה.

גם מגבה יראו, (קהלת ה) כי גבה
מעל גבה שמר. ושומר זה מזה,
ומקבל זה מזה בנעימה ובקדשה.
ובחרפן בית המקדש יצתה
מארה, ודין חזק מצוי לפניו.
וגבה ירא מגבה ומדינו.

ותחתיתם בדרך, (ישעיה מג טז) הנותן פים
הנותן פים דרך וכמים עזים
נתיבה. ובאותו דרך היה יורד,
ובא הטל מראשו של הקדוש
ברוך הוא, וכל שמחה וכל טוב
וכל רצון, באותו הדרך היה בא.
ובחרפן בית המקדש, שבר על
שבר באותו הדרך נמצא, וכל רגז
ואימות ותקף ודין היו באותה
הדרך.

וינאץ השקד, כמו שנאמר (דניאל
ט) וישקד ה' על הרעה. וכתוב
(ירמיה א) מקל שקד אני רואה.
וצמיחת השקד אחד ועשרים יום.
כך משבעה עשר בתמוז עד
תשעה באב. ומיום שהשקד
מציץ, הפרח אין מוציא פרי, עד
עשרים ואחד יום.

ויסתבר החגב, יתן הסבל על
שכמו של בית דוד. ותפר
האבינה - זו עבודת בית המקדש
למטה. וצווחים בני האדם ואינם
נענים. מה הטעם? כי הלך האדם
אל בית עולמו. מסתלק הכבוד
למעלה למעלה, והם צווחים
ואין מי שישגיח בהם, משום
שהוא הסתלק לבית עולמו
שממנו יצא. ועל זה נמצאת
המארה, ורע, ומות, ומאורעות
רעות בעולם, וסופדים וצווחים
בכל יום, שכתוב (שם ט) כי עלה
מות בחלונינו.

בשיר האהבה שפל. וישחוו כּל בנות השיר,
הם המלאכים הנחלקים במשמרותם על
השיר, מהם, משוררים ביום, ומהם משמרות
משוררים בלילה.

גם מגבה יראו, פי גבה מעל גבה שמר.
ושומר זה מזה, ומקבל זה מזה, בנעימה
ובקדושה. ובחרפן בית המקדש, יצתה מארה,
ודין חזק מצוי לפניו. וגבה ירא מגבה
ומדינו.

ותחתיתם בדרך, פתיב (ישעיה מג טז) הנותן פים
דרך וכמים עזים נתיבה. ובאותו
דרך, היה יורד ובא הטל מראשו של הקדוש
ברוך הוא, וכל שמחה, וכל טוב, וכל רצון,
באותו הדרך היה בא. ובחרפן בית המקדש,
תבירו על תבירו באותו הדרך נמצא, וכל
רוגז ואימתני ותקיפא ודינא, בההוא דרך
הו.

וינאץ השקד, כמה דאת אמר, (דניאל ט יד) וישקד
ה' על הרעה. וכתוב (ירמיה א יא) מקל שקד
אני רואה. וצמיחת השקד אחד ועשרים יום.
כך משבעה עשר בתמוז, עד תשעה באב.
ומיום שהשקד מציץ, הפרח אין מוציא פרי,
עד עשרים ואחד יום.

ויסתבר החגב, יתן הסבל על שכמו של בית
דוד. ותפר האבינה, זו עבודת בית
המקדש למטה. וצווחין בני נשא, ולא
מתענון. מאי טעמא, פי הולך האדם אל בית
עולמו, מסתלק הכבוד למעלה למעלה,
ואינו צווחין ולית מאן דישיגח בהו. בגין
דאיהו אסתלק לבית עולמו דנפק מיניה. ועל
דא אשתפח מארה, וביש, ומות, ומאורעות
רעות בעולם. וספדין וצווחין בכל יומא.
דכתיב, (ירמיה ט ב) כי עלה מות בחלונינו.